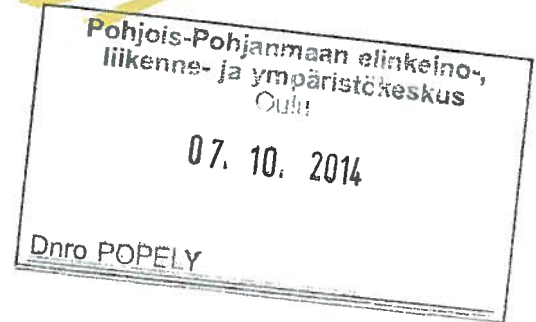

Tommi Pyy 21.10.2014

PerunaNyt
PotatoNow

**POTATONOW-HANKKEEN (nro 9729)
LOPPURAPORTTI 30.6.2014**

PotatoNow–hankkeen loppuraportti

1. Hankkeen toteuttaja

MTT, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus

2. Hankkeen nimi ja hanketunnus

PotatoNow - PerunaNyt, 9729

3. Yhteenveto hankkeesta

Peruna-ala tarvitsee paremman vaikuttavuuden aikaansaamiseksi pysyvän toimintamallin tiedon- ja teknologian siirtoon. Kansallisella tasolla on eri toimialojen (teknologia- ja bioala, perunatutkimus, tuottaja- ja neuvontajärjestöt, koulutus, alan elinkeinoelämä) kesken luotava verkosto- ja tiedotusmalli (mm. www-sivut, koulutus- ja seminaaritilaisuudet). Peruna-ala tarvitsee lisäksi kasvun ja viennin tukemiseksi vahvempaa kansainvälistymistä. Kansainvälistä vuorovaikutusta on lisättävä ja tuotava esille suomalaista perunaosaamista ja pohjoisten olojen tuotantoympäristön vahvuuksia nyt ja tulevaisuudessa. Kansainvälistä tietoa on saatava alan kehittämiseen.

Peruna-alan tiedonsiirtohanke - PotatoNow jakaantui kansalliseen/sisäiseen ja kansainväliseen/ulkoiseen tiedotukseen. Hanke oli ylimaakunnallinen. Hankealueena olivat ruoka, ruokateollisuus- ja siemenperunan intensiivisimmät viljelyalueet; Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunnat. Eri alueilla olevien peruna-alan osaajien toimiminen yhteistyössä tiedonsiirtohankkeen puitteissa varmisti kattavan ja asiantuntevan tietokokonaisuuden tarjolle koko alan hyödyksi.

Hankkeen yleistavoitteena on ollut tehostaa peruna-alan verkostotoimintaa sekä tiedotusta. Hankkeen toimet edistävät perunatoimijoiden keskinäistä yhteistoimintaa ja suomalaisen peruna-alan profiloitumista alan osaajana. Se lisää toiminnan vaikuttavuutta ja edistää markkinointia sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tavoitteena on ollut hankkeen avulla koota perunantuottajille ja tuotannossa välillisesti mukana oleville uusinta saatavilla olevaa tietoa samaan paikkaan ja jalostaa sitä sovellettavaan muotoon. Yhtenä keskeisenä tavoitteena oli uusimman kotimaisen ja ulkomaisen tiedon hankinta ja sen saattaminen kaikkien tietoon. Tämä työ tehtiin mm. kirjallisuusselvitysten kautta. Hankkeen aikana järjestettiin tapahtumia ja osallistuttiin perunantuotannon kotimaisiin ja kansainvälisiin seminaareihin, suurimpana ponnistuksena vuonna 2011 järjestetty Euroopan Perunatutkijoiden Yhdistyksen (EAPR, The European Association for Potato

Research) yleiskonferenssi Oulussa. Hankkeen tärkeänä tavoitteena on ollut luoda peruna-alan www-sivut, joka on alan yhteinen portaali kattavan perunatiedon keräämiseksi yhteen paikkaan.

4. Raportti

4.1 Tavoitteet

4.1.1 Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on ollut

Hankkeessa on kehitetty tiedonsiirtomallia ja tuotu alalle kattavasti tutkimustietoa myös ulkomailta. Peruna-alan toimintaedellytykset ja tuotannon laatu paranee, jos tiedonsiirto uusimmasta tutkimuksesta ja teknologiasta on helposti ja tehokkaasti saatavilla. Verkostojen kehittäminen tukee alan yritysten kansainvälistymistä ja tunnettuuden lisääntymistä ja parantaa sitä kautta alan merkitystä kansallisesti.

4.1.2 Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena on ollut koota ja tuottaa perunantuottajille ja tuotannossa välillisesti mukana oleville uusinta saatavilla olevaa kotimaista ja ulkomaista tietoa samaan paikkaan ja jalostaa sitä sovellettavaan muotoon. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että luodaan peruna-alalle www-sivut, jotka toimivat alan yhteisenä portaalina kattavan perunatiedon keräämiseksi. Tavoitteena oli myös järjestää perunantuotannon kotimaisia ja kansainvälisiä seminaareja ja jakaa tietoa myös sitä kautta.

Eri alueilla olevien peruna-alan osaajien toimiminen yhteistyössä tiedonsiirtohankkeen puitteissa varmistaa kattavan ja asiantuntevan tietokokonaisuuden tarjolle koko alan hyödyksi. Hankkeen kohderyhmiä ja suoria edunsaajia ovat kaikki hankealueen perunatilat ja peruna-alan yritykset. Sähköisten palvelujen ja seminaarien kautta kohderyhmänä ovat kaikki suomalaiset perunanviljelijät. Lisäksi kohderyhmänä ovat perunatilojen kanssa työskentelevät neuvojat ja neuvontajärjestöt. Hankkeen edunsaajiin kuuluvat myös elintarviketeollisuuden toimijat sekä koulutussektori.

4.2 Hankkeen toteutus

4.2.1 Toimenpiteet

PotatoNow - PerunaNyt –portaalin luominen ja kehitys

Portaalin sijoituspaikaksi varmistui hankkeen alkuvaiheessa Agronet - sivusto, joka MTT:n ja ProAgrian aikaisemman yhteistyön ja aihepiirin kautta oli luonteva ja helppokin sijoituspaikka. Osoitteiksi varattiin www.potatonow.fi sekä www.perunanyt.fi -osoitteet. Alkuvaiheessa

käytettiin aikaa portaalin rakenteen, tulevan sisällön ja ulkoasun suunnitteluun. Kartoitettiin sisällöntuottajia sekä keskusteltiin Agronetin kanssa sivujen rakenteen mahdollisuuksista ja rajoitteista. Hankkeen puitteissa hoidettiin myös EAPR2011 – konferenssille avattuja kotisivuja, joille kertynyt tieto siirrettiin myöhemmin PotatoNow – portaaliin.

Vuonna 2012 portaali aukaistiin suunnittelu- ja tiedontuottajaringissä mukana oleville tahoille kommentointia ja kehittämistä varten. Sisältöä lisättiin sitä mukaan kuin sitä valmistui ja hankittiin. Suuri yksittäinen osa oli opetusmateriaalin tuottaminen yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa. Laaja opetusmateriaali on portaalissa kaikkien kiinnostuneiden saatavilla.

Portaali aukaistiin julkiseksi vuonna 2013, kun sinne oli saatu riittävästi - ja riittävän laadukasta materiaalia. Vuoden aikana tietoa tuotettiin lisää ja tarkastettiin. Käyttäjiltä otettiin vastaan kommentteja ja sivuja muokattiin mahdollisuuksien mukaan. Sivustolle tulevan tiedon päivittämisestä on vastannut MTT ja osittain myös ProAgria.

Hankkeen loppuvaiheessa, vuoden 2014 aikana, tuli tietoon Agronetin loppuminen entisenlaisena sivustona. Tämän seurauksena päätettiin suunnitella PotatoNow -sivustolle uusi etusivu uudella ilmeellä. Se tuli käyttöön juuri hankkeen loppuessa kesällä 2014. Muu materiaali on edelleen Agronet – sivustolla MTT:n palvelimella, jonne käyttäjät ohjautuvat uuden etusivun kautta. Päivittäminen ja sisällön tuottaminen onnistuu hankkeen loppumisen jälkeenkin jo luodulle pohjalle ja kaikki materiaali on kuitenkin siirrettävissä tarvittaessa uuteen osoitteeseen.

Materiaalia sivustolle on tuotettu aivan hankkeen loppumiseen saakka ja sitä on myös käännetty englannista suomen kielelle.

Tiedon hankinta ja tuottaminen

Hankkeen puitteissa sen alkuvaiheessa tuotettiin EAPR2011 – konferenssin abstraktikirja.

Hankkeessa oli varattu rahaa neljän kirjallisuusselvitysten tekemiseen. Ohjausryhmä valitsi aihepiirit, joista selvitykset tehtiin. Ne olivat:

- 1) *Perunan hiilijalanjälki*
- 2) *Uudet lannoitteet ja lannoitusmenetelmät*
- 3) *Uusimmat käytännöt kasvitautien torjunnassa*
- 4) *Tuotantoteknologiat (sis. logistiikan)*

Perunan ilmastovaikutukset -, uudet lannoitteet ja lannoitusmenetelmät - sekä perunan kolhiintumisen vähentäminen varastolla ja kauppakunnostuksessa kirjallisuusselvitykset tehtiin MTT:n tutkijoiden toimesta ja uusimmat

käytännöt kasvitautien torjunnasta kirjallisuusselvityksen teki Helsingin yliopisto. Kaikki kirjallisuusselvitykset ovat esillä PotatoNow – sivuilla ja sen lisäksi ne ovat ilmestyneet MTT:n raportti sarjassa. Lisäksi perunan ilmastovaikutuksista kertova liite julkaistiin Tuottava Peruna -lehdessä 4/12.

Hanke teki EAPR2011 konferenssin yhteydessä järjestämästään Perunantuottajan peltopäät 2011 -tapahtumasta kyselyn näytteilleasettajille ja kirjoitti siitä ja järjestelyistä raportin. Se luovutettiin ProAgrialle, jonka kanssa yhteistyössä suunniteltiin seuraava peltopäivä-tapahtuma vuodelle 2013.

Hankkeen puitteissa tehtiin myös laaja materiaali perunasta oppilaitosten käyttöön opetustyön tueksi. Materiaali sisältää PowerPoint – diasarjoja video-esitys liitteineen ja dioihin liittyvää pdf-muotoista laajempaa taustamateriaalia. Koko materiaali on kaikkien aiheesta kiinnostuneiden katsottavissa ja luettavissa PotatoNow – sivustolla Opiskele Perunaa – osiossa.

Hankkeen tehtiin kaikkiaan kuusi ulkomaanmatkaa: vuonna 2013 Timo Lötjönen vieraili Fruit Logistica-messuilla Berliinissä helmikuussa. Hän haki matkalta tietoa kirjallisuusselvitystään varten. Juhani Rahko kävi peruna-alan yritysten laajassa PotatoEurope -tapahtumassa Emmeloordissa Hollannissa syyskuussa, Anu Kankaala EAPR:n Post-Harvest (perunan varastointi yms.) -jaoston konferenssissa Varsovassa lokakuussa ja Lea Hiltunen EAPR:n kasvitautijaoston konferenssissa (teemana ilmastonmuutoksen vaikutukset perunan tuotantoon) Israelissa marraskuussa. Tuomo Pesola ja Juhani Rahko vierailivat Kiinassa China Potato Expo -näyttelyssä huhtikuussa 2014 tutustumassa Kiinan perunantuotantoon ja perunaosaamiseen sekä kartoittamassa mahdollista osaamisvientiä. Yeshtitla Degefu osallistui Ruotsin maatalousyliopistossa Upsalassa järjestettyyn biologisen kasvitautitorjunnan konferenssiin kesäkuussa 2014. Kaikista matkoista on tuotettu matkakertomukset, joissa mm. kuvaillaan ko. alueen perunantuotantoa sekä analysoidaan matkan antia sen aiheen näkökulmasta. Matkakertomukset ovat luettavissa perunasivuston osiossa Julkaisut -> Matkaraportit.

Hankkeen järjestämät tapahtumat, tilaisuudet ja tiedotus

Hankkeesta tehtiin yleisesite, hanketta esittelevä artikkeli julkaistiin Tuottava Peruna -lehdessä 2/11.

Hanke oli järjestämässä kansainvälistä perunantutkijoiden EAPR2011-konferenssia 24.-29.7.2011 Oulun kaupunginteatterilla sekä Perunan tuottajan peltopäiviä Limingassa 27.-28.7.2011. EAPR2011-konferenssissa oli 307 varsinaista osallistujaa sekä heidän seuralaisiaan 24. Perunan tuottajan

peltopäivillä puolestaan vieraili arviolta 400 henkeä. Perunatuottajan peltopäivät järjestettiin menestyksekkäästi uudelleen Jepualla ja Dagsmarkissa 21.-22.8.2013. EAPR2011-konferenssista tehtiin tuotokset ”EAPR2011-kongressin raportti” sekä ”MTT Perunabiotekniikkatiimi ja EAPR2011-konferenssi”. Lisäksi EAPR2011-konferenssi oli laajasti esillä eri tiedotusvälineissä.

Hanke oli mukana Perunantutkimuksen talvipäivillä 1.-2.2.2012 Seinäjoella, osallistui talvipäivien järjestelyyn 13.-14.2.2013 Oulussa sekä 11.-12.2.2014 Tampereella.

Lisäksi hanke oli mukana tai esillä Pellon piennarpäivillä Himangalla 4.8.2011, Perunantuotannon ajankohtaisseminaarissa Porissa 30.6.2011, Farmari-messuilla Porissa 1.-3.7.2011 sekä Seinäjoella 3.-6.7.2013. PotatoNow on ollut esillä myös Lynet-avajaisissa Oulussa 3.-4.10.2011, Peruna paremmaksi –seminaareissa 8.2.2012 Oulussa ja 27.8.2013 Muhoksella. Viljelijöille järjestettiin koulutustilaisuus Jepualla 16.4.2014. Lisäksi hanke järjesti yhteistyötilaisuuksia Perunantutkimuslaitoksen, OAMK:n, OSAO:n ja ProAgria Keskusten liiton kanssa.

Hankkeen kotisivut ovat koko hankkeen ajan olleet osoitteessa www.mtt.fi/oulu/potatonow. Sivulla on kerrottu hankkeen etenemisestä ja tiedotettu tapahtumista.

4.2.2 Aikataulu

Alkuperäisessä hankesuunnitelmassa hankkeen suunniteltiin alkavan 1.2.2010. Hankkeen alku kuitenkin viivästyi, koska rahoituspäätös saatiin 22.12.2010. Lisäksi portaalin sisällön tuotto oli budjetoitu hankesuunnitelmassa ostopalveluna. Henkilötyövoimin toteutettuna se vei enemmän ajallisesti. Myös portaalin opetusmateriaalin asiatarkistus vei suunniteltua enemmän aikaa. Hankkeessa oli kesken suunnitellun loppumispäivämäärän jälkeen eri osioita, mutta koska rahoitusta oli jäljellä hankkeelle haettiin jatkoaikaa, ja se saatiin 30.6.2014 saakka.

4.2.3 Resurssit

Hanketta hallinnoivat ja toteuttavat MTT:ltä seuraavat henkilöt: vanhempi tutkija Elina Virtanen, projektikoordinaattori Anu Markus ja projektipäällikkö Mirja Kemppainen (aloitti 15.4.2011). Toimistosihteerinä toimii Maarit Myllymäki.

4.2.4. Toteutuksen organisaatio

Hankkeen hallinnollisena ja toteutuksellisena vastuutahona on ollut MTT Biotekniikka ja elintarviketutkimus. MTT on maa- ja metsätalousministeriön hallinnon alainen ja noudattaa valtionkonttorilta saatuja ohjeita.

4.2.5. Kustannukset ja rahoitus

30.6.2014 asti kustannuksia oli kertynyt 368 459,77 €.

Palkat	243 581,32
Ostopalvelut	95 077,70
Vuokrat	2 492,19
Kotimaan matkakulut	8 680,46
Ulkomaan matkakulut	8 698,85
<u>Muut kustannukset</u>	<u>9 929,25</u>
Yhteensä, €	368 459,77

Hankkeen kustannusarvio on 369 900€. Hanke on saanut rahoitusta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta. EU-osuus on 42,90%, Suomen valtion osuus 46,02% ja MTT:n osuus 3,21% kokonaiskustannuksista. Helsingin yliopisto ja OAMK ovat molemmat mukana 1,60% osuudella ja yksityisrahoittajat Oulun talousseura ja Proagria yhteensä 4,67% osuudella.

4.2.6 Raportointi ja seuranta

Ohjausryhmä on kokoontunut vähintään kerran vuodessa. Hankkeen ohjausryhmän kokoukset ovat olleet 13.6.2011, 31.10.2011, 20.2.2012 (sähköpostikokous), 18.6.2012, 20.11.2012, 19.6.2013, 16.12.2013, 27.2.2014 (sähköpostikokous) ja 10.6.2014 (sähköpostikokous). Maksatushakemukset on tehty kaksi kertaa vuodessa ELY-keskukselle. Seurantatiedot on toimitettu ELY-keskukselle tammikuun ja vuosiraportti maaliskuun loppuun mennessä.

4.2.7 Toteutusolelut ja riskit

Hankkeen toteutusta on tehty hankesuunnitelman mukaan.

4.3 Yhteistyökumppanit

Hankkeen yhteistyökumppaneita ovat Business Oulu, Helsingin yliopisto, OAMK, Perunantutkimuslaitos ja ProAgria ja peruna-alan yrityksistä Finpom Oy, Suomen siemenperunakeskus Oy, Pohjoisen Kantaperuna Oy ja Jepuan Peruna Oy.

4.4. Hankkeen tulokset ja vaikutukset

Hankkeessa on luotu peruna-alan Internet-sivusto www.perunanyt.fi tai www.potatonow.fi. Sivulla on runsaasti peruna-alan tietoa ja ne ovat alan yhteinen portaali kattavan perunatiedon keräämiseksi yhteen paikkaan. Kirjallisuusselvitysten kautta hankittiin sivuille uusinta kotimaista ja ulkomaista tietoa alalta. Tieto muokattiin sellaiseen muotoon, että tuottajat ja muut peruna-alan toimijat voivat sitä soveltaa. Selvitykset ovat kaikkien kiinnostuneiden vapaasti luettavissa [www-sivuilla](http://www.potatonow.fi). Sivusto on Suomessa ainoa laajasti peruna-alan tietoa keräävä, kaikille avoin, tietoportaa. Tiedon jakautuminen epätasaisesti voi usein olla kehittymisen hidasteena. Tästä näkökulmasta on erittäin merkittävää, että on luotu paikka, jonka kautta kaikki pääsevät käsiksi perunatietoon.

Hanke osallistui myös useiden peruna-alan tapahtumien järjestelyihin. Suurin niistä oli kansainvälinen perunantutkijain EAPR2011-konferenssi (osallistujia 43 maasta). Tapahtuman saaminen Suomeen oli merkittävä kansainvälinen tunnustus maamme peruna-alan toimijoille niin tutkimuksen kuin yritystoiminnankin osalta. Tapahtuma vahvisti Oulun alueen merkitystä peruna-alan tärkeänä osaamiskeskittymänä kansainvälisesti. Konferenssin järjestämiseksi tehty työ eri tahojen kesken ja konferenssin liitännäistapahtumana järjestetty Perunantuottajan peltopäivät - tapahtuma aktivoivat suuren joukon alueen peruna-alan toimijoita antamaan panoksensa tapahtuman onnistumisen eteen. Oulun kaupunki ja Oulun ympäristön perunantuotantoalue sai tunnettavuutta, toimijat uusia kontakteja ja onnistunut tapahtuma nostanee kaikkien alalla toimivien profiilia alueellisesti ja kansallisesti. Perunantuottajan peltopäivät – tapahtumasta alettiin suunnitella toistuvaa tapahtumaa ja toinen vastaava tapahtuma järjestettiin jo kesällä 2013 Etelä-Pohjanmaalla.

Hankkeen rahoituksella tehdyt ulkomaanmatkat palvelivat tiedon keräämistä portaaliin sekä tutkijoiden ja muiden alan toimijoiden tiedon- ja ammattitaidon lisäämistä ja sitä kautta toivottavasti tulevaisuudessakin lisäävät ja monipuolistavat viljelijöille ja muille peruna-alan ammattilaisille portaalin kautta jaettavaa tietoa. Matkat käsittelivät laaja-alaisesti perunantuotannon eri osa-alueita, logistiikkaa, varastointia, kasvitautiasioita ja perunantuotantoa yleensä. Esimerkiksi logistiikasta ja varastoinnista on todella vähän kotimaista puolueetonta tietoa tarjolla, joten ne ovat osa-alueita joihin suomalaisen tutkimuksen ja neuvonnan tulisi myös tulevaisuudessa keskittyä nykyistä enemmän. Hankkeen aikana on suunniteltu myös jatkoa viestinnän, koulutuksen ja osaamisen kehittämiseksi peruna-alalla. Kiinan Potato Expo-näyttelyyn ja Tengzhouhun suuntautuneen matkan tarkoitus oli tutustua Kiinan perunantuotantoon ja maatalouden koulutusjärjestelmään sekä muodostaa yleisellä tasolla käsitystä siitä minkälaiset mahdollisuudet olisi perunakoulutuksen viennillä Suomesta Kiinaan.

Ohjausryhmän lausunnossa hankkeesta todetaan, että hanke on toteuttanut hankesuunnitelmassa kuvattua toimintaa ja saavuttanut sen tavoitteita. Hankkeessa on saatu aikaan merkittävästi perunamateriaalia Internet-sivujen ja esitteiden muodossa, tehty hyvää työtä perunantuotantoa koskevan informaation jalkauttamiseksi sekä oltu aktiivisia erilaisten seminaarien ja tilaisuuksien järjestämisessä. Erityisesti mainittiin EAPR2011 perunakonferenssi. PerunaNyt –henki pitäisi pyrkiä pitämään yllä hankkeen jälkeenkin. Toivottavaa on, että www-sivustoa päivitetään ja hyödynnetään laajemminkin tulevaisuudessa peruna-alan käyttöön ja että siihen anottaisiin alan kanssa yhteistyössä jatkorahoitusta.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeessa tehty portaali on avoinna kaikille sivulla www.perunanyt.fi. Sivustoa ylläpidetään ja sinne tuotetaan uutta tietoa mahdollisessa jatkohankkeessa. Suomen peruna-ala on erittäin ammattitaitoista ja myös kansainvälistä. Osaamista täytyy kuitenkin pystyä edelleen kehittämään ja siirtämään nuoremmille sukupolville. Kansainvälisyyden lisääminen, uuden sukupolven kouluttaminen peruna-alan ammattilaisiksi sekä osaamisen vienti perunantuotantaan kehittäviin maihin ovat aihepiirejä, joiden ympärille tulisi jatkossa kehittää toimintaa. Näiden yhteyteen sopisi luontevasti myös perunaportaalin edelleen kehittäminen. Siihen asti portaalin päivityksestä vastaa MTT Oulu.

6. Allekirjoitus ja päiväys

Oulussa 9/9 2014

Anu Markus, MTT